

Sōsuke had zijn zitkussen naar de veranda gebracht en was ontspannen in kleermakerszit in de zon gaan zitten. Hij had een tijdschrift in de hand, maar gooide dat al snel weg en ging languit liggen. Het was een prachtige najaarsdag. Opgewekt klonken de houten sandalen van de mensen op straat. Hij lag met zijn hoofd op zijn armen en keek langs de dakrand omhoog naar de mooie heldere blauwe lucht. Deze was heel wijsd vergeleken met de enge veranda waar hij lag. Wat bijzonder dat hij zo op zondag naar de lucht kon kijken. Met gefronste wenkbrauwen keek hij een poosje in het felle licht. Toen zijn ogen pijn deden, draaide hij zich om naar de schuifdeuren. Binnen zat zijn vrouw te naaien.

“Wat een mooi weer, hè,” begon hij.

“Ja,” antwoordde zijn vrouw. Ze zag dat Sōsuke niet echt wilde praten en zweeg verder. Na een poosje zei zij:

“Ga wat wandelen.” Sōsuke mompelde alleen wat.

Een paar minuten later keek zijn vrouw door de ruit van de schuifdeuren naar haar man op de veranda. Met zijn knieën opgetrokken, lag hij gekromd als een garnaal. Hij had zijn handen gevouwen en hield zijn zwarte hoofd tussen zijn ellebogen. Ze kon zijn gezicht niet zien.

“Als je daar slaapt vat je kou,” waarschuwde zijn vrouw. Ze sprak met het accent van Tōkyō, maar toch niet helemaal, en een beetje zoals de schoolmeisjes tegenwoordig.

Sōsuke knipperde met zijn grote ogen tussen zijn ellebogen.

“Kan geen kwaad. Ik slaap niet,” antwoordde hij zachtjes.

Het werd weer stil. Buiten klonk een paar maal de bel van een passerende riksja en daarna kraaide in de verte een haan. Hij voelde de zon door zijn kleding op zijn rug. Terwijl hij van de warmte genoot, luisterde Sōsuke niet echt. Ineens, alsof hij zich wat herinnerde, riep hij tegen zijn vrouw door de schuifdeur:

“Oyone, hoe schrijf je ook weer het karakter *kin* in *kinrai*?” Ze scheen niet verbaasd. Zonder luid te lachen zoals jonge vrouwen soms doen, antwoordde ze:

“Met het karakter voor Ō in Ōmi.”

“Dat karakter Ō in Ōmi kan ik niet schrijven.”

Zijn vrouw schoof de deur half open en stak een lange meetlat naar buiten. Met een punt daarvan tekende ze het karakter op de veranda:

“Zo toch.” Ze liet de punt van de meetlat rusten waar het karakter ophield en staaarde even naar de heldere hemel. Zonder naar zijn vrouw te kijken zei Sōsuke:

“Dus toch.” Hij vond het niet grappig en lachte niet. Ook zijn vrouw had geen aandacht voor het karakter *kin*.

“Ja, wat is het toch mooi weer,” zei ze half in zichzelf. Met de deur open begon ze weer te naaien. Sōsuke tilde het hoofd tussen zijn ellebogen wat op.

“Karakters zijn vreemd,” zei hij en keek voor het eerst zijn vrouw aan.
“Waarom?”

“Waarom? Zelfs makkelijke karakters, als je gaat twijfelen weet je het niet meer. Onlangs ging ik erg twijfelen aan het karakter *kon* in *konnichi*. Ik had het op papier gezet en keek er naar, maar ik had het idee dat het anders was. Hoe langer ik keek, hoe minder het op *kon* leek. – Heb jij zo iets al eens gehad?”

“Natuurlijk niet.”

“Heb ik dat alleen?” Sōsuke bracht zijn handen naar zijn hoofd.

“Er is iets met je.”

“Misschien komt het door neurasthenie.”

“Ja, vast.” Ze keek hem aan. Hij stond eindelijk op.

Hij stapte over de naaidoos en de afgeknipte draden de huiskamer in en opende de schuifdeuren naar de kamer ernaast. Op het zuiden was die afgesloten door het voorportaal. De papieren schuifdeuren aan de andere kant leken vaal omdat hij ineens uit de volle zon binnen gekomen was. Hij opende deze. Naast de veranda rees een steile rotswand dicht bij de dakrand omhoog, zodat zelfs 's ochtends daar geen straaltje zon naar binnen viel. Op de rotswand groeide gras. Hij was niet verstevigd met stenen waardoor steeds het gevaar bestond van een aardverschuiving. Vreemd genoeg was dat nog nooit gebeurd en de huiseigenaar had er dus maar verder niets aan gedaan. Vroeger was daar een bamboebos geweest. De wortels waren in de grond blijven zitten waardoor de grond steviger was dan verwacht. Dit had de groenteboer

die al meer dan twintig jaar in de wijk woonde eens bij de keukendeur verteld. Sōsuke had toen gevraagd waarom er niet weer een bamboebos groeide, als de wortels waren blijven zitten. Volgens de groenteboer ging dat niet zo gemakkelijk als het eenmaal gekapt was. Maar de wand was veilig, beweerde hij. Wat er ook gebeurde, de wand zou niet instorten. Het was alsof hij voor zijn eigen zaak pleitte.

De steile wand kreeg in het najaar niet echt herfstkleuren. Alleen rook hij minder naar gras en werd ruig en haveloos. Pampagras of klimop, dat soort elegante planten, groeiden er niet. In plaats daarvan stonden er halverwege twee bamboes en meer naar boven nog drie, restanten uit lang vervlogen dagen. Zij werden wat geel, en wanneer de zon op hun stam scheen, kreeg men het gevoel de warmte van de herfst boven de rand te kunnen zien als men omhoog keek. Maar Sōsuke die's ochtends vroeg wegging en na vieren thuiskwam, had bijna nooit tijd om naar boven op de wand te kijken in deze tijd van het jaar wanneer de dagen korter werden. Hij kwam uit de donkere wc en terwijl hij bij de waskom zijn handen stond te wassen, keek hij ineens langs de dakrand omhoog. Hij herinnerde zich de bamboes. Boven hun stam hadden ze dichte bladeren die deden denken aan geschoren priesterhoofden. Dronken van de herfstzon hingen ze zwaar omlaag. Geen blad bewoog.

Sōsuke deed de schuifdeuren dicht en kwam weer in de kamer. Hij ging voor de tafel zitten. Dit vertrek werd zitkamer genoemd alleen omdat ze er de gasten ontvingen, maar eigenlijk was het meer een studeerkamer of een huiskamer. Aan de noordzijde was een *tokonoma*.¹ Daar hing een rare roltekening en er stond een lelijke roodbruine vaas. Boven de deur hing geen enkele lijst, maar er waren wel twee glanzende koperen haken. Er was een boekenkast met glazen deuren. Daar stond niets in dat de moeite waard was.

Sōsuke trok de lade van de tafel open en zocht er uitvoerig in. Hij vond niet wat hij zocht en gooide de lade weer dicht. Daarna opende hij zijn inktdoos en begon een brief te schrijven. Toen hij klaar was, plakte hij hem dicht. Hij dacht even na.

¹ Nis in een Japanse kamer waar een schildering gehangen wordt; dit is ook de plaats om een bloemstuk te plaatsen of een ander kunstwerk.

“Zeg, wat was ook weer het huisnummer van de Saeki’s?” vroeg hij door de schuifdeur aan zijn vrouw.

“Was het niet 25?” antwoordde ze, maar toen hij klaar was met het adres, voegde ze eraan toe:

“Een brief is niet goed, je moet er heen en praten.”

“Misschien wel, maar laat ik eerst een brief sturen. Als dat niets uithaalt, ga ik erheen,” zei hij gedecideerd, maar omdat zijn vrouw geen antwoord gaf, vroeg hij weer:

“Dat is toch goed zo, vind je niet?”

Ze scheen niet te willen zeggen dat ze het niet goed vond, en sprak hem niet tegen. Sōsuke ging met de brief in de hand uit de zitkamer naar het voorportaal. Zijn vrouw hoorde zijn voetstappen en stond op. Via de veranda van de huiskamer liep ze naar het voorportaal.

“Ik ga even wandelen.”

“Tot straks,” zei ze glimlachend.

Een half uur later hoorde Oyone de voordeur rammelend opengaan. Ze stopte weer met naaien en liep over de veranda naar het voorportaal. Ze dacht dat Sōsuke thuisgekomen was. Maar het was zijn jongere broer Koroku. Hij had zijn pet op van de middelbare school en was een lange zwarte wollen mantel die haast tot aan zijn enkels reikte aan het losknopen.

“Het is warm,” zei hij.

“Nogal logisch, als je zo’n dikke jas draagt met dit weer.”

“Ja, maar ik dacht dat het koud zou zijn als de zon weg was,” legde hij uit en liep achter zijn schoonzuster naar de huiskamer. Zijn blik viel op de kimono die ze aan het naaien was.

“Even vlijtig als altijd,” zei hij en ging in kleermakerszit zitten voor het lange komfoor. Zij duwde haar naaiwerk in een hoek en kwam tegenover hem zitten. Ze haalde de ketel van het komfoor en begon er houtskool bij te doen.

“Thee hoeft niet,” zei Koroku.

“Geen zin?” vroeg Oyone als een schoolmeisje, “wat cake dan?” zei ze lachend.

“Heb je dat?” vroeg Koroku.

“Nee, ik denk het niet,” zei ze eerlijk. “Wacht even. Misschien toch

wel,” bedacht ze zich en stond op. Ze schoof de mand met houtskool die naast haar stond weg en opende een kastje. Koroku keek naar Oyone’s rug, waar de kimonoceintuur een bobbel vormde onder het kimonojasje. Het scheen lang te gaan duren.

“Laat de cake maar. Wat ik wilde vragen, waar is mijn broer vandaag?”

“Even weg,” antwoordde Oyone met haar rug naar hem en nog verder zoekend. Tenslotte klapte ze het kastje dicht.

“Niets. Je broer heeft alles opgegeten,” zei ze en kwam weer tegenover hem bij het komfoor zitten.

“Maak dan vanavond wat lekkers te eten.”

“Goed, dat zal ik doen.” Toen ze naar de klok keek was het al bijna vier uur. Oyone telde: “Vier, vijf, zes uur.” Koroku keek haar zwijgend aan. Hij was eigenlijk niet zo geïnteresseerd in het maal van zijn schoonzuster.

“Zuster, is mijn broer bij de Saeki’s geweest?” vroeg hij.

“De laatste tijd heeft hij het er voortdurend over dat hij wil gaan. Maar hij gaat ’s ochtends vroeg weg en komt ’s avonds laat thuis. Als hij thuiskomt, is hij doodmoe. Het kost hem zelfs de grootste moeite om naar het badhuis te gaan. Ik vind het echt zielig om hem zo onder druk te zetten.”

“Mijn broer heeft het ongetwijfeld druk, maar zolang dat niet geregeld is, maak ik me zorgen en kan ik niet rustig leren.” Terwijl hij dat zei, nam Koroku de koperen tang en begon in de as van het komfoor te rakelen. Oyone keek naar de punten van de bewegende tang.

“Hij heeft daarstraks een brief geschreven,” zei ze als om hem te troosten.

“Wat stond erin?”

“Ik heb hem niet gelezen. Maar het ging vast over die kwestie. Vraag het hem als hij straks terug is. Ik weet het wel zeker.”

“Als hij een brief heeft gestuurd, ging het ongetwijfeld daarover.”

“Ja, hij heeft hem echt gestuurd. Hij is hem net op de bus gaan doen.”

Koroku had geen oor meer voor de vergoelijkende en troostende woorden van zijn schoonzuster. Als men tijd had om te gaan wandelen, had men er toch net zo goed zelf heen kunnen gaan, in plaats van een brief te schrijven, vond hij. Hij voelde zich enigszins uit zijn humeur.

Hij ging naar de zitkamer, nam een westers boek in een rode band uit de boekenkast en sloeg hier en daar de bladzijden om.

2

Sōsuke ging tot de hoek van de straat en kocht in dezelfde winkel postzegels en sigaretten. De brief deed hij direct op de bus, maar hij voelde er niet voor om meteen dezelfde weg terug te lopen. Met een sigaret in de mond wandelde hij verder en liet de rook omhoog kringelen in de najaarszon. Hij liep maar door en nam nauwkeurig in zich op hoe Tōkyō er op zondag uitzag. Hij kreeg zin om met dat beeld in zijn hoofd naar huis te gaan en wat te slapen. Jarenlang had hij niet alleen de lucht van Tōkyō ingeademd en daar geleefd. Elke dag had hij ook de tram van en naar zijn werk genomen en was hij telkens twee keer per dag door de drukke stad gekomen. Maar omdat hij de rit niet zo comfortabel vond, had hij onderweg nooit ergens op gelet. De laatste tijd had hij dan ook niet het idee gehad in die drukke stad te leven. Gewoonlijk stond hij onder grote druk en kon hem dat ook niet zoveel schelen. Maar wanneer die ene vrije dag in zeven dagen kwam en hij de kans kreeg om rustig te ontspannen, leek het leven van altijd hem ineens gejaagd. Hij woonde dan wel midden in Tōkyō, maar hij had Tōkyō nog nooit gezien. Steeds wanneer hij tot die conclusie kwam, voelde hij een vreemd soort weemoed.

Op zo'n moment ging hij de stad in. En als hij dan bovendien wat zakgeld had, dacht hij wel eens dat hij het wou uitgeven. Maar dat onbestemd verlangen was niet zo sterk dat het hem tot gewaagde uitgaven dreef. Voor het zover kwam beseftte hij hoe belachelijk hij eigenlijk was en zag er van af. Iemand als hij had trouwens gewoonlijk ook een lege portefeuille en dat alleen al weerhield hem van onbezonnen acties. Daarom was het prettiger met zijn handen in zijn zakken gewoon naar huis te gaan, zonder verder te hoeven nadenken. Zo kwam het dat de weemoed van Sōsuke al met een simpele wandeling of met het rondkijken in een bazaar zo goed als over was tot de volgende zondag.

Ook deze zondag wilde Sōsuke in elk geval de tram nemen. Ondanks het mooie weer, waren er minder reizigers dan gewoonlijk, zodat hij de